

L'ESPÀI PÚBLIC A GRÈCIA

La ciutat grega estava sempre envoltada de muralles i generalment tenia un espai destinat als déus de la ciutat a la les funcions simbòliques i un altre on vivia habitualment la gent. Els grans temples se situaven a l'Acròpolis (en grec, 'ciutat alta') perquè habitualment eren dalt d'un turó o una muntanyeta, i les cerimònies religioses i les ofrenes es feien al davant del temple –i no a l'interior. Hi havia també temples més senzills a cada 'demo' o barri de la ciutat, dedicats a advocacions locals de la divinitat.

L'originalitat dels grecs es resumeix en l'àgora, el lloc en què es desenvolupa l'essencial de l'activitat dels ciutadans. Els edificis públics tradueixen la primacia del col·lectiu, de la política (Assemblea, Consell) sobre l'administració. Només un detall ho exemplifica prou. El magistrats del segle V i IV, havien posat les seves oficines sota els pòrtics de la plaça, mentre el teatre i sales amb grades acollien les reunions dels ciutadans. Això mostra que els grecs eren una societat poc burocratitzada, on el poder estava immediatament al servei de la ciutadania, sense burocratismes.

Les cases dels grecs eren externament d'aparença modesta i les parets, al menys les interiors, habitualment eren d'adob (fang barrejat amb palla). Només els molt rics tenien cases de pedra i a Atenes va arribar a estar més penat esbotzar una porta per entrar a robar que no pas fer caure un mur. La raó era molt simple: les portes eren de fusta d'olivera i resultaven cares, mentre que la paret d'adob es podia refer fàcilment. Però no ens hem de confondre: la ficció d'una igualtat cívica a Grècia és purament formal; les jerarquies socials eren molt fortes i era perfectament habitual que els pobres, per molt que fossin ciutadans, passessin una vida miserable i es venguessin el seu vot per subsistir. Els invàlids de guerra (cecs, manxols, etc), sovint es veien obligats a demanar caritat.

Si la teoria romàntica ha insistit en la democràcia com a característica dels grecs, cal no oblidar que, tot i que hi havia partits polítics, no deixaven de ser clans o grups familiars extensos que defensaven interessos ben concrets. Fins i tot en molts moments hi hagueren grups violents, armats, anomenats 'thiàsies', que estaven a mig camí entre el grup mafiós i el sindicalisme més desesperat propi de la pobrissalla que malvivía amuntegada en màrfegues sota les muralles.

Amb els prínceps hel·lenístics i amb la dominació romana, l'àgora perdé poder. El poder polític ja no estava en mans dels ciutadans, sinó d'un príncep que sovint viu lluny. L'àgora es converteix en una plaça organitzada amb llargues avingudes. Davant els temples dels déus es dreuen els palaus dels sobirans, ricament ornamentats, que expressen amb bells monuments el seu poder. Si la ciutat clàssica estava poc preocupada per qüestions urbanístiques, els prínceps hel·lenístics, en canvi, urbanitzen l'espai públic d'una manera més regular i doten les ciutats de gimnasos amplis i de construccions públiques que són l'emblema del nou poder.

La dominació romana feu créixer les ciutats situades al golf de Corint i a Macedònia, és a dir, en la ruta cap a Roma, cap a l'oest, en detriment de la costa d'Àsia Menor i dels llocs més aïllats (Tessàlia, Beòcia). Els romans, a més, construïren nous emplaçaments per a les seves legions.

BIBLIOGRAFIA:

Roland Étienne, Christel Müller i Francis Prost: ARCHÉOLOGIE HISTORIQUE DE LA GRÈCE ANTIQUE. Ed. Ellipses, 2000.